אוצר מדרשים — פרק אדם הראשון [נוסחא א]

פרק אדם הראשון

[נוסחא א' מס' כבוד חופה]

עשרה גזרות נגזרו על אדם הראשון ועשרה על חוה ועשרה על הנחש ועשרה על הארץ:

י' על האדם: א') היה לבוש כלי חמדה והפשיטו הקב"ה הימנו, ב') שהוא מתפרנס בצער, ג') שהוא אוכל טוב ומוציא רע, ד') שהוא גולה ממקום למקום, ה') ריח זיעה, ו') שיש בו יצה"ר, ז') ששלטה בו רימה ותולעה, ח') שנמסר למות שימיתוהו, ט') קצר ימים ושבע רוגז, י') שהוא עתיד לעמוד בדין שנאמר (קהלת י"א:ט') שמח בחור בילדותך וגו'.

עשרה על חוה: א') דם נדה, נזופה מביתה, גרושה מבעלה. ב') שהיא יולדת לתשעה חדשים, ג') שהיא מינקת לכ"ד חדשים, ד') שבעלה שולט בה, ה') שבעלה מתקנא לה שלא תדברי לאיש, ו') שמזקנת מהרה, ז') שהיא עומדת מלידה והאיש מוליד לעולם, ח') שהיא יושבת בבית ואינה מתפרסמת (באבות דר"נ נוסחא ב': מתפרנסת) לאיש, ט') יוצאה לשוק וראשה מכוסה כאבל לפיכך מקדימות במת (כך היה מנהגן שהמקוננות היו הולכות קודם האנשים בהלוית המת), י') אם היתה כשרה בעלה קוברה שכן מצינו באברהם יצחק ויעקב שקברו את נשיהן.

ועשרה על הנחש: א') נסתם פיו, ב') קצצו ידיו ורגליו, ג') אוכל עפר, ד') מפשיט עורו ומצטער כיולדה וקולו הולך מסוף העולם ועד סופו ואין קולו נשמע, ה') ואיבה אשית, ו') א"ר חלפאי בשם ר"מ אפילו אוכל פטומין ושותה כל מתוק נעשה עפר בפיו שנאמר (ישעיה ס"ה) ונחש עפר לחמו, ז') מוליד לשבע שנים, (בכורות ח' ע"א) ח') אדם רואה חיה ועוף ואינו מקפיד וכשרואה נחש מקפיד ומקללו, ט') הכל מתברך והוא בקלקולו, י') היה ר' מאיר אומר עליו בקבלה (ויקרא כ"ו) והשבתי חיה רעה מן הארץ.- ועשרה על הארץ: א') שהיתה שותה מים מאליה מכאן ואילך ואד יעלה מן הארץ, ב') שהיא לוקה בפירותיה, ג') שהיא לוקה בשדפון ובירקון, ד) שנעשו בה הרים ובקעות, ה') שנבראו בה טרשים וקשקשים (קש וגבבא), ו') שעלו בה אילני סרק, ז') שעלו בה חוחין ודרדרין, ח') שזורעין הרבה והיא עושה מעט, ט') שהיא עתידה להעיד על הרוגיה שנאמר (ישעיה כ"ו) וגלתה הארץ את דמיה ולא תכסה עוד על הרוגיה, י') שהיא עתידה לבלות כשמלה שנאמר (שם נ"א) והארץ כבגד תבלה. ומפני מה ארבעים גזרות הללו? כנגד מ' יום שהולד נוצר בו, ד"א כנגד גזרות הללו קבעו חכמים בב"ד מלקות ארבעים. הא כיצד אדם נכשל בעבירה נתחייב בה מיתה בידי שמים מביאין אותו בב"ד ומלקין אותו ומיד מוחלין כולו וזהו ששנינו ד' מתות ב"ד. (כל חייבי כריתות שלקו נפטרו מידי כריתתן (מכות כ"ג ע"א) ר"א אומר אדם הראשון דמו של עולם וכששפכתו אשתו נתחייבה בדם נדה. אדם הראשון חלתו של עולם היה וכשטמאתו אשתו

נתחייבה בהפרשת חלה, אדה"ר נרו של עולם וכיון שכיבתו אשתו נתחייבה בהדלקת נר שבת, ההוא דשנינו על שלש עבירות נשים מתות בשעת לידתן בנדה בחלה ובהדלקת הנר (שבת ל"א ע"ב).

תם ונתל"ע